

VAN DE DEKEN

No shares for fee

mr. M.W. Guensberg

Het *ABA Journal*, het blad van de American Bar Association (ABA), liet ons in een hoofdartikel van Debra Baker meegenieten. Het advocatenkantoor Wilson Sonsini Goodrich & Rosati, te Palo Alto, dat zich voor de begeleiding van de beursgang van VA Linux in aandelen liet betalen, bezat aan het einde van de eerste beursdag een pakket aandelen ter waarde van 24,5 miljoen dollar. Onomstreden was dat blijkens de commentaren niet maar de toepasselijke regels van de ABA verbieden het 'share for fee'-systeem niet. In een 'Formal Opinion' van het 'Standing committee on ethics on professional responsibility' van de ABA wordt echter wel benadrukt dat advocaten die een 'in lieu of a cash fee' accepteren, zich aan een aantal duidelijke regels moeten houden. De schriftelijk vast te leggen afspraken met de cliënt moeten 'fair and reasonable' zijn en de cliënt moet in de gelegenheid gesteld worden zich omtrent de voorwaarden van de betalingswijze onafhankelijk te laten adviseren.

Het aandeelhouderschap kan de advocaat tot partij maken, zeker als het om ondernemingen gaat die hun advocaat niet in geld kunnen betalen

In Europa, waar, als het gaat over ontwikkelingen in de advocatuur, nogal eens een 'westenwind waait', zijn slechts weinig concrete ontwikkelingen zichtbaar. De Zweedse balie heeft in een resolutie het 'shares for fee-systeem' verworpen, door te bepalen dat advocaten alleen in geld gehonoreerd mogen worden. In Zweden werden ook de mogelijkheden om aandelen te verwerven en te houden in een onderneming van een cliënt nogal beperkt. Bijvoorbeeld ook registeraccountants, die evenals advocaten hun onafhankelijkheid moeten koesteren, zijn gehouden om grote terughoudendheid te betrachten inzake het verkrijgen of hebben van belangen in cliënten (zie ook Gedrags- en Beroepsregels Registeraccountants 1994, art. 24).

De Algemene Raad heeft inmiddels en na overleg met de Overlegcommissie Gedragsregels het standpunt ingenomen dat in beginsel betaling van honorarium in de vorm van aandelen niet dient te worden toegelaten.

Gedragsregel 2 lid 1 schrijft voor dat de advocaat dient te vermijden dat zijn vrijheid en onafhankelijkheid in de uitoefening van het beroep in gevaar zouden kunnen komen. De belangenverstremgeling, die onvermijdelijk het gevolg zal zijn van het (beoogde) aandeelhouderschap van de advocaat, kan de advocaat te afhankelijk maken en kan zelfs in de hand werken dat de advocaat mede partij wordt. Daarbij speelt ook een rol dat het belang dat de advocaat in de onderneming van zijn cliënt krijgt al snel relevant zal zijn nu, naar men zegt, het 'shares for fee-concept' vooral aantrekkelijk is voor kleinere ondernemingen die onvoldoende kapitaalcrachtig zijn om hun advocaat gewoon te betalen. Ook uit Gedragsregel 28 lid 1 vloeit voort dat er geen ruimte geboden moet worden aan betaling anders dan in geld. Dat artikel verbiedt immers, behoudens in bijzondere gevallen en dan slechts na overleg met de deken, voorschotbetalingen anders dan in geld.

De Raad van Discipline te Den Bosch (*Advocatenblad* 1993-8 p. 239) oordeelde dat het aanbod van de cliënt tot het stellen van andere zekerheden dan in geld gemakkelijk kan leiden tot verschil in 'subjectieve waardering' en dat een en ander kan leiden tot 'te grote afhankelijkheid van de cliënt ten opzichte van de advocaat', hetgeen 'een ongewenste weerslag kan hebben op de verhouding tussen cliënt en advocaat'.

Het is de vraag of het tussenschuiven van een onafhankelijk bestuurd fonds dat de aandelen verkrijgt, soelaas kan bieden. Aangenomen moet worden dat de advocaat er immers een belang bij blijft houden of de door hem voor het fonds verdiende aandelen floreren of niet.

Het geclausuleerde 'ja' in de VS en het duidelijke 'nee' in Zweden wordt dus nu gevolgd door het oordeel van de Algemene Raad en van de Overlegcommissie Gedragsregels van de Orde dat het niet toegestaan is om honoreren in aandelen overeen te komen of te accepteren. n